

**LEERLINGENSTAGE,
OBSERVATIEACTIVITEITEN EN
PRAKTIJKLESSEN OP VERPLAATSING
IN HET VOLTIJDS SECUNDAIR ONDERWIJS
& BUSO OV4**

NAAR OMZENDBRIEF SO/2015/01 (VERSIE 13/10/2016)

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Definities: soorten stages	3
3. Actoren: wie is wie?	4
4. Reglementering leerlingenstage	4
4.1. <i>Verplichte stagedocumenten</i>	5
4.1.1. De stageovereenkomst	5
4.1.2. De lijst van stageactiviteiten	5
4.1.3. De werkpostfiche	6
4.1.4. De risicoanalyse	6
4.1.5. Overige documenten	6
4.2. <i>Organisatorische elementen</i>	6
4.2.1. Stagevolume	6
4.2.2. Stagespreiding	6
4.2.3. Stage-inplanning	7
4.2.4. Gezondheidstoezicht	7
4.2.5. Werkkledij en persoonlijke beschermingsmiddelen	7
4.2.6. Financiële aspecten	8
4.3. <i>Arbeidsregels</i>	8
4.4. <i>Aansprakelijkheden en verzekering</i>	10
5. Reglementering observatieactiviteit	11
6. Reglementering voor praktijklessen op verplaatsing	11
7. Voorbeeld verplicht document: 'stageovereenkomst'	13

1. Inleiding

Deze gids is een hulpmiddel voor opleidingsinstellingen bij de organisatie van leerlingstages in het voltijds gewoon secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs (OV4). De aanleiding hiervan is de **omzendbrief SO/2015/01**, met laatste wijziging 13/10/2016 met als titel: '*Leerlingstages, observatieactiviteiten en praktijklessen op verplaatsing in het voltijds gewoon secundair onderwijs en BuSO OV4*'. Daarin worden de regels verduidelijkt die hierbij van toepassing zijn uit de onderwijsregelgeving, de welzijnswetgeving en de arbeidswetgeving. Het doel van deze gids is om u -als rechtstreekse betrokkene- te ondersteunen door informatie aan te reiken waarbij het duidelijk is wat de **minimumvereisten** zijn wat betreft deze wetgeving.

Er zijn veel mogelijkheden om leerlingen naar de werkvloer te brengen om daar te leren. Om goed te weten waarover deze gids gaat, definiëren we eerst de verschillende soorten stages die in de omzendbrief aan bod komen. Daarna volgt een omschrijving van de betrokken personen en hoe deze worden genoemd. Vervolgens wordt, per soort stage, dieper ingegaan op de regelgeving. Daarbij wordt de leerlingstage als eerste uitgelicht. Bij deze vorm van werkplekleren horen namelijk een aantal verplichte stagedocumenten, die één voor één worden besproken. OVSG maakte daarbij een voorbeelddocument dat bijkomend inzicht kan bieden voor de organisator van de stage. De school kan dit uitbreiden naar eigen inzicht en contextspecifieke behoeftes.

2. Definities: soorten stages

In de omzendbrief wordt onderscheid gemaakt tussen drie organisatievormen waarop leerlingen naar de werkvloer worden gebracht om daar te gaan leren. Deze zijn: leerlingstages, observatieactiviteiten en praktijklessen op verplaatsing. In de tabel staan de elementen vanuit in de definitie.

LEERLINGENSTAGE	OBSERVATIE-ACTIVITEITEN	PRAKTIJKLES OP VERPLAATSING
Reële arbeidsomgeving	Reële arbeidsomgeving	Lesgeven in een reële arbeidsomgeving: gebruik maken van de lokalen, materialen, apparatuur, instructeur,....
Effectieve arbeid	Enkel observeren, géén arbeid verrichten	Verrichten arbeid maar zonder interferentie met werknemers ter plaatse
Onder het gezag van de werkgever		Onder toezicht van een leraar, een instructeur
Onder gelijkaardige omstandigheden als een reguliere werknemer		Aangepaste omstandigheden (bvb trager tempo)
Individueel/in groep*	Individueel/in groep	
Alternerend/blok		
Onbezoldigd	Onbezoldigd	Onbezoldigd

Leerlingstage mét
stageovereenkomst

Extra-murosactiviteit
Zie: Omzendbrief SO/2004/06

Extra-murosactiviteit
Zie: Omzendbrief SO/2004/06

*: in BuSO wordt de stage in groep soms 'praktijk op verplaatsing' genoemd.

3. Actoren: wie is wie?

- **De leerling-stagiair** : is elke leerling of student die aan de hieronder opgesomde voorwaarden voldoet en waarop bijgevolg de welzijnsreglementering van toepassing is.

Het is de leerling of student die:

- in het kader van een leerprogramma georganiseerd door een onderwijsinstelling, daadwerkelijk arbeid verricht bij een werkgever,
- in gelijkaardige omstandigheden als de werknemers in dienst is van die werkgever, met het oog op het opdoen van beroepservaring.

De leerling-stagiair moet minimum 15 jaar zijn én niet meer voltijds leerplichtig zijn.

Bovendien moeten alle leerlingen van het structuuronderdeel waarin leerlingenstages zijn voorzien tot de stage toegelaten worden. Het principe dat onderwijs een sociaal recht is en dat bijgevolg iedere - al dan niet als regelmatig ingeschreven - leerling in een school kan worden ingeschreven, geldt ook voor stages. Immers, ingevolge een koninklijk besluit van 6 februari 2003 tot wijziging van de regelgeving betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, is het toegelaten dat ook personen die niet over een geldige verblijfstitel beschikken ("illegalen"), stage kunnen lopen indien die een essentieel onderdeel van het leerprogramma is.

- **De stagebegeleider**: is een leraar die de opdracht heeft de leerling-stagiair te begeleiden. Deze opdracht kan dus niet onbezoldigd uitgeoefend worden. Deze opdracht heeft als gevolg dat deze leraar automatisch stemgerechtigd lid is van de klassenraad. Op deze wijze zal zijn stagebeoordeling onmiddellijk kunnen worden ingebracht als element bij de eindevaluatie door de delibererende klassenraad over het al dan niet geslaagd zijn van de leerling voor het leerjaar in kwestie. Deze evaluatie gebeurt in constructief overleg met de stagementor, maar de eindverantwoordelijkheid voor de stagebeoordeling ligt bij de stagebegeleider.

De school heeft ook de verplichting om steeds bereikbaar te zijn wanneer de leerling-stagiair op de stageplaats aanwezig is.

- **De stagegever - de stageplaats**: is de organisatie waar de stage wordt uitgevoerd. De voorwaarde om als organisatie in aanmerking te komen is dat deze organisatie ofwel de sociale bijdrage voor zelfstandige arbeid betaalt voor ten minste één persoon, ofwel ten minste één werknemer tewerkstelt waarvoor hij RSZ-bijdragen betaalt. Bij de keuze van de organisatie moet elke vorm van belangenvermenging worden vermeden. Bijkomende bepalingen en uitzonderingen staan in de omzendbrief onder het hoofdstuk 'reglementering-onderwijsreglementering'.

De stagegever wordt als een werkgever beschouwd die onder meer de verplichtingen heeft inzake risicoanalyse en preventiemaatregelen. Voor de toepassing van de arbeidsongevallenwet wordt het schoolbestuur als werkgever beschouwd.

- **De stagementor** is de persoon van de organisatie waar de stage wordt uitgevoerd. Deze coacht en begeleidt de leerling-stagiair doorheen de stage.

4. Reglementering leerlingenstage

In dit hoofdstuk staan de elementen beschreven die bij de organisatie van de leerlingenstage van toepassing zijn. De omschrijving van dit begrip is: leerlingenstage is een vorm van opleiding, buiten een vestigingsplaats van de school, in een reële arbeidsomgeving bij een werkgever, onder gezag van een werkgever, onder gelijkaardige omstandigheden als reguliere werknemers van die werkgever, waarbij effectieve arbeid verricht wordt, met de bedoeling beroepservaring op te doen (Codex SO, art. 3, 17°/2 en art. 2 van het Koninklijk besluit van 21 september 2004).

Voor het gebruikersgemak van de lezer staan op de eerste plaats de vereisten wat betreft de documenten. OVSG biedt een voorbeelddocument aan dat aan alle vereisten voldoet. Deze vindt u in de bijlage. In de volgende delen van dit hoofdstuk vindt u informatie over de andere organisatorische aspecten die in de omzendbrief staan. Deze verwijzen naar de onderwijsreglementering, de welzijnswetgeving en de arbeidswetgeving die hierbij van toepassing is.

4.1. Verplichte stagedocumenten

4.1.1. De stageovereenkomst

De stageovereenkomst (op papier of digitaal) is de basis van een leerlingenstage. Deze wordt gesloten tussen drie partijen: de leerling-stagiair, de onderwijsinstelling en de stagegever en betreft steeds één leerling in één schooljaar. De overeenkomst wordt door elke partij of gevolmachtigde vertegenwoordiger ondertekend (in geval van een minderjarige leerling-stagiair: door zijn wettige vertegenwoordigers) en wordt in drie exemplaren, één voor elke partij, opgesteld vóór de aanvang van de stage.

De stage kan niet gebaseerd zijn op een gewone arbeidsovereenkomst of een overeenkomst voor tewerkstelling voor studenten. Evenwel is het toegelaten dat voor leerlingen in een Se-n-Se TSO of Se-n-Se KSO en voor cursisten HBO-verpleegkunde bezoldigde arbeidstijd in aanmerking wordt genomen als onbezoldigde stagetijd. In dat geval dient de al bestaande arbeidsovereenkomst aangevuld te worden met een stageovereenkomst.

De school mag zo'n overeenkomst zelf ontwerpen, maar moet wel verplicht -om rechtsgeldig te zijn- deze onderdelen bevatten:

- **Het ondernemingsnummer** van de betrokken onderneming in de Kruispuntbank van Ondernemingen. Het begrip "onderneming" slaat ook op de zachte sector. Het bestaat uit 10 cijfers waarvan het eerste cijfer 0 of 1 is. Bij vermelding in de leerlingenstageovereenkomst van de gegevens inzake de stagegever, dient daarom het ondernemingsnummer, afgekort, toegevoegd: nr. KBO. xxxx.xxx.xxx; na het ondernemingsnummer wordt vermeld: "eenmanszaak" of "vennootschap"; bij stage in het buitenland wordt geen ondernemingsnummer vermeld;
- Het **nummer van het paritair comité** van de betrokken onderneming (rekening houdend met de aard van de stageactiviteiten) en indien mogelijk het RSZ-werkgeverskengetal (code werkgeverscategorie) of, bij ontstentenis van dit nummer of kengetal, de NACE-code. Deze nummers of codes moeten door de onderneming aan de school worden meegegeed;
- De **stageperiode(s)**, niet uitgedrukt in een totaal aantal dagen/uren doch met specificering van dag(en)/maand(en) + dagelijks begin- en einduur + aantal en duur van de pauzes; desgevallend wordt vermeld welke periodes plaatsvinden binnen de bezoldigde arbeidstijd;
- De **stagebegeleider** en de **stagementor**;
- In voorkomend geval, een **raming van de kosten** ten laste van de leerling-stagiair, m.i.v. een beschrijving van de kostenposten (bv. de verplaatsingskosten);
- De vermelding dat de stagegever het **gezondheidstoezicht** toevertrouwt aan de externe preventiedienst van de school of er zelf voor instaat en bekostigt, naargelang van het geval (zie 4.2.4);
- De vermelding dat de stagegever een **werkpostfiche** ter beschikking stelt van de leerling-stagiair en de school (zie 4.1.3);
- De geplande **lijst van stageactiviteiten**, die gezamenlijk wordt opgesteld door de stagebegeleider en de stagementor en die moet rekening houden zowel met de genoten schoolse opleiding en vorming als met de fysieke en psychische maturiteit van de leerling (zie 4.1.2);
- Een bijlage die de resultaten van de **risicoanalyse** bevat (zie 4.1.4).

In de bijlage vindt u een OVSG-voorbeeld

4.1.2. De lijst van stageactiviteiten

Dit is een lijst van activiteiten die de leerling-stagiair zal uitvoeren tijdens de stage. Deze wordt door de stagebegeleider en de stagementor gezamenlijk opgesteld, rekening houdend met zowel de schoolse opleiding als met de fysieke en psychische maturiteit van de leerling.

Deze activiteiten kunnen opgesomd worden, samen met de beoogde competenties en leerdoelen die de activiteiten beogen op de overeenkomst zelf. De school kan ervoor kiezen om daarvan een schooleigen uitgebreidere versie van te maken. Belangrijk is in elk geval dat deze lijst een integraal deel uitmaakt van de stage-overeenkomst.

4.1.3. De werkpostfiche

In de stageovereenkomst staat dat de stagegever een werkpostfiche ter beschikking van de school moet hebben. Dit document geeft informatie over de specifieke kenmerken van de werkpost(en) die tijdens de stage uitgevoerd zullen worden, welke risico's daaraan verbonden zijn en welke preventiemaatregelen er moeten worden genomen (werkkledij en persoonlijke beschermingsmiddelen).

4.1.4. De risicoanalyse

Voor elke werkpost moet een risicoanalyse gemaakt worden. Deze maakt eveneens integraal deel uit van de overeenkomst. Deze risicoanalyse is het geheel van activiteiten om de gevaren en risicofactoren te identificeren en te evalueren om te weten welke preventiemaatregelen er moeten worden genomen om de werknemer te beschermen. Deze risicoanalyse is eigen aan de werkpost en kan dus door de werkgever aan de school en de leerling-stagiair worden bezorgd.

4.1.5. Overige documenten

Om de arbeidsregelgeving te respecteren, is de niet limitatieve lijst van verboden agentia, procedes en werkzaamheden ook een verplicht deel van de stageovereenkomst. (zie 4.3 arbeidsregels: verboden arbeid)

4.2. Organisatorische elementen

4.2.1. Stagevolume

Algemeen stelt de regelgever een minimum vast op **ten minste negen halve dagen**. Er staat geen beperking op de stageomvang, maar waarbij wel de absolute voorwaarde blijft gelden dat het goedgekeurde leerplan volledig dient afgewerkt te worden.

In bepaalde structuuronderdelen is er evenwel een **minimum van 18 halve dagen** stage per schooljaar, alternerend of in blok. Dit geldt met name voor de derde graad TSO (eerste en tweede leerjaar) en de derde graad BSO (eerste, tweede en derde leerjaar). De Vlaamse Regering heeft een reeks structuuronderdelen aangeduid waarin deze stageverplichting vanaf het schooljaar 2014-2015 van kracht wordt. Deze blijft voor het schooljaar 2015-2016 ongewijzigd. De lijst zit als bijlage 2 bij de omzendbrief.

Het is niet ondenkbaar dat een school geen of onvoldoende stageplaatsen kan vinden, niettegenstaande de engagementen tussen de overheid en de socio-economische partners op macroniveau en niettegenstaande de inspanningen die van elke school worden verwacht om een lokaal stagebeleid concreet gestalte te geven en hiertoe een netwerk uit te bouwen. In voorkomend geval zal de school, desgevraagd, ten aanzien van de onderwijsinspectie moeten kunnen aantonen dat het niet of ontoereikend vinden van stageplaatsen het gevolg is van factoren buiten haar wil om.

4.2.2. Stagespreiding

Er zijn geen verplichte voorschriften wat betreft de spreiding van de stage. De school kan autonoom bepalen wanneer zij de stageperiode organiseert. De stage kan zowel alternerend (= afwisselend leren op school en de werkplek) als in blok (=één ononderbroken periode) worden georganiseerd. Ook een combinatie van beide is mogelijk.

Ongeacht de vorm van leerlingenstage waarvoor wordt gekozen, moeten de leerlingen van eenzelfde leerlingengroep (= structuuronderdeel of klas) hun stage binnen dezelfde periode lopen, tenzij bij overmacht

(bv. inhaalstage) of tenzij eenzelfde lessenreeks beurtelings voor de op dat ogenblik stagelopende leerlingen wordt hernomen.

Als een leerling omwille van ziekte of een andere reden de stage niet op het voorziene tijdstip heeft kunnen verrichten, kan de school beslissen tot een **inhaalstage**. Voor de planning van deze stageperiode moet men rekening houden met de toegelaten stageperiodes die bepaald zijn in 'omzendbrief SO74', dat de organisatie van het secundair onderwijs beschrijft.

Indien een leerling op het einde van het jaar niet de volledige stage heeft ingehaald, dan wordt ofwel een eindbeslissing -over het al dan niet geslaagd zijn- genomen, ofwel wordt de eindbeslissing uitgesteld tot wanneer de inhaalstage is uitgevoerd. In omzendbrief SO64 staat informatie over uitgestelde beslissingen.

4.2.3. Stage-inplanning

Leerlingenstages kunnen gepland worden over het hele schooljaar. Ze zijn niet gebonden aan de grenzen van een schooldag of schoolweek. Ook zijn ze toegestaan tijdens vakantie- of verlofperiodes. Indien zomerstages worden opgelegd, dan is de school hoe dan ook steeds verplicht aan elke betrokken leerling-stagiair tijdens de maanden juni/juli/augustus ten minste vier aaneensluitende weken vakantie toe te kennen. Houd er rekening mee dat over deze periodes overleg binnen de schoolraad en binnen het lokaal personeelsorgaan moet gebeuren en dat de stages en de compenserende verlofregeling binnen eenzelfde schooljaar dienen plaats te vinden (een stage gekoppeld aan een bepaald leerjaar dient dus ook af te lopen ten laatste op 31/08). Eveneens moet een adequate stagebegeleiding verzekerd kunnen worden, die niet gehypothekeerd wordt door de vakantieregeling voor het personeel van de school.

4.2.4. Gezondheidstoezicht

De risicoanalyse van de werkposten, die door de stagegever gemaakt wordt en aan de school geeft, maakt duidelijk of een gezondheidstoezicht al dan niet moet plaatsvinden.

In deze onderstaande gevallen is een voorafgaande gezondheidsbeoordeling overbodig als er een attest kan voorgelegd worden dat aantoont dat de stagiair minder dan vijf jaar geleden naar een medisch schooltoezicht ging:

- Indien de leerling-stagiair jonger dan 18 is én als uit de risicoanalyse blijkt dat gezondheidstoezicht overbodig is;
- Indien de stageactiviteit hoofdzakelijk bestaat uit beeldschermwerk.

Als uit de risicoanalyse evenwel blijkt dat er wél een type van gezondheidstoezicht vereist is, zorgt de stagegever ervoor dat dit effectief wordt uitgevoerd. Hiervoor kan de stagegever zijn/haar dienst voor preventie en bescherming op het werk inschakelen. Hij kan dit ook overlaten aan de externe dienst voor preventie en bescherming van de school. In dit laatste geval kan deze externe dienst de kosten terugvorderen bij het Fonds voor de Beroepsziekten.

Er bestaan twee vormen van gezondheidstoezicht:

- Een *passend* gezondheidstoezicht: het gezondheidstoezicht dat ook wordt uitgeoefend op gewone werknemers voor zover die analoge arbeidsprestaties verrichten.
- Een *specifiek* gezondheidstoezicht: als de leerling-stagiair minderjarig is, als er sprake is van nachtarbeid en als de prestaties een verhoogd risico inhouden en waarvoor normaliter een werkverbod geldt. Specificaties staan in het Koninklijk besluit van 3 mei 1999 en beschrijft de bescherming van de jongeren op het werk.

4.2.5. Werkkledij en persoonlijke beschermingsmiddelen

De stagegever moet, indien dit blijkt uit de werkpostfiche en de resultaten van de risicoanalyse, gratis **persoonlijke beschermingsmiddelen** (bv. handschoenen, helm, oorbeschermers,...) ter beschikking stellen

om de leerling-stagiairs te beschermen tegen bepaalde risico's. De stagegever is tevens verplicht deze beschermingsmiddelen te onderhouden en het consequent gebruik ervan te verplichten. De leerling-stagiairs van hun kant zijn verplicht de persoonlijke beschermingsmiddelen te gebruiken volgens de informatie en voorschriften die ze van de stagegever ontvangen.

4.2.6. Financiële aspecten

Een stage is per definitie onbezoldigd. De relatie tussen de school en de stagegever kan evenmin gebaseerd zijn op financiële afspraken.

Onkosten van de leerling-stagiair die voortvloeien uit de stage, zoals bvb verplaatsingskosten, mogen wel worden vergoed. Op de stageovereenkomst staat wie deze kosten draagt.

Onkosten van de stagebegeleiding, zoals bvb telecomkosten en vervoerskosten, vallen ten laste van het schoolbestuur.

4.3. Arbeidsregels

Doordat leerling-stagiairs arbeid onder gezag uitvoeren, worden zij voor de arbeidswetgeving beschouwd als **gelijkgestelde werknemers**.

- Regels in verband met de arbeidsduur:

De **arbeidsduur** van leerling-stagiairs mag niet meer bedragen dan 8 uren (van 60 minuten) per dag en 38 uren per week.

Voor het berekenen van de totale arbeidsduur per week, wordt de tijd die aan het volgen van lessen wordt gespendeerd, meegeteld. Indien m.a.w. leerlingen 4 dagen les volgen in de school en 1 dag op leerlingenstage gaan, wordt de tijd van de vier 'schooldagen' samengeteld met de dag leerlingenstage voor wat betreft de berekening van de maxima. Let er wel op dat het hier gaat om uren van 60 minuten, terwijl lessen maar 50 minuten duren. *(7) In de arbeidsduur wordt ook de vervoerstijd meegeteld indien collectief vervoer van en naar de stageplaats georganiseerd wordt door de werkgever.*

- Regels in verband met de nachtarbeid:

Nachtarbeid is voor leerling-stagiairs in beginsel verboden. Zij mogen niet werken tussen 20.00 uur en 6.00 uur.

Hierop bestaan evenwel uitzonderingen:

Minderjarigen: mogen wel nachtarbeid verrichten in die opleidingen en onder die voorwaarden die zijn opgenomen in de bijlage bij omzendbrief SO74. Dit is de omzendbrief die de organisatie van het secundaire onderwijs regelt. Deze verduidelijkt de afwijkingen op het verbod op nacht- en zondagsarbeid hierin.

Meerderjarigen: mogen wel nachtarbeid verrichten, indien deze afwijking voorzien is voor reguliere werknemers;

- Regels in verband met werk- en rusttijden: Er is een verschil naargelang de leeftijd van de stagiair:

Minderjarigen mogen niet meer dan 4½ uren ononderbroken arbeid verrichten. Indien de arbeidstijd meer dan 4½ uren bedraagt, hebben zij recht op een half uur rust;

Indien de arbeidstijd meer dan zes uren bedraagt, duurt de rusttijd een uur, waarvan een half uur ineens moet worden genomen (bv. 2 x 15 minuten pauze en een half uur als lunchpauze).

De rusttijd tussen twee dagen in, moet minstens 12 opeenvolgende uren bedragen (bv. een leerling-stagiair die om 19.00 uur het werk beëindigt, zal 's anderendaags ten vroegste om 7.00 uur opnieuw aan de slag kunnen gaan). Op deze regel zijn geen afwijkingen mogelijk. Hij geldt ook wanneer leerling-stagiairs de ene dag aan leerlingenstage doen en de andere dag op school aanwezig moeten zijn. Ook hier moet een minimumrustperiode voorzien worden van 12 opeenvolgende uren.

Aan deze leerling-stagiairs moet, buiten de zondagsrust, een bijkomende rustdag worden toegekend, onmiddellijk volgend op of voorafgaand aan een zondag (dus een maandag - ook wanneer dit een lesdag is - of een zaterdag). Zij kunnen dus ten minste aanspraak maken op een wekelijkse onderbreking van 48 uren.

Meerderjarigen: de rusttijden van de reguliere werknemers conform de Arbeidswet van 16 maart 1971 gelden.

- Regels in verband met arbeid op zon- en feestdagen:

In de regel mogen leerling-stagiairs geen arbeid verrichten op zondag of op de tien wettelijke feestdagen.

Hierop bestaan evenwel afwijkingen:

Meerderjarige leerling-stagiairs mogen op die dagen toch leerlingenstage lopen in die gevallen en onder die omstandigheden dat dat kan voor reguliere werknemers

Minderjarige leerling-stagiairs mogen op die dagen toch leerlingenstage lopen in die opleidingen en onder die voorwaarden die zijn opgenomen in de bijlage bij omzendbrief SO74.

Zelfs in het geval van een afwijking, mogen minderjarige leerling-stagiairs geenszins meer dan één zondag op twee arbeid verrichten, behalve met voorafgaande toelating van de bevoegde inspecteur van de Algemene Directie Toezicht op de Sociale Wetten.

Alle leerling-stagiairs hebben, in het geval van arbeid op zondagen, bijkomende rustdagen of feestdagen, recht op inhaalrust, onder dezelfde voorwaarden en met dezelfde duur als de volwassen werknemers.

In het geval van arbeid op een zondag of op een bijkomende rustdag, zal de minderjarige leerling-stagiair niet altijd twee opeenvolgende rustdagen toegekend krijgen, maar dikwijls twee niet-opeenvolgende. Hij/zij zal wel inhaalrust moeten krijgen die niet minder mag bedragen dan 36 opeenvolgende uren (d.w.z. dat één van die rustdagen een werkonderbreking van ten minste 36 opeenvolgende uren moet meebrengen). De inhaalrust kan uiteraard niet worden aangerekend op de bijkomende rustdagen die hen moeten worden toegekend.

- Verboden arbeid:

Het Koninklijk Besluit van 3 mei 1999 wordt in de omzendbrief geciteerd. Dit document beschrijft de bescherming van de jongere op het werk. Daarbij hoort een, niet-limitatieve, lijst van agentia, procedés, werkzaamheden en plaatsen die verboden zijn. Deze vindt u bij de stageovereenkomst.

Van dit verbod kan enkel afgeweken worden indien de activiteiten of de plaatsen onontbeerlijk zijn voor de beroepsopleiding en aan alle voorwaarden voldaan zijn zoals in het KB beschreven staat.

- Regels in verband met het arbeidsreglement van de stagegever:

De leerling-stagiair zal bij het onthaal in de organisatie kennis nemen van het arbeidsreglement. Dit reglement is ook van toepassing voor de leerling-stagiair, voor zover de bepalingen relevant zijn.

- Regels in verband met sociale documenten:

Een stagegever is verplicht om in- en uitdiensttrekkingen aan te geven bij de RSZ of de DIBISS. Dit heet de 'Dimona-aangifte' en staat voor 'Déclaration immédiate/Onmiddellijke aangifte'. Voor leerlingenstages is zo'n aangifte niet nodig.

Het is wel nuttig om een kopie van de leerlingenovereenkomst bij te hebben op de stageplaats in het geval er een sociale inspectie plaatsvindt.

- Regels in verband met collectieve arbeidsovereenkomsten (CAO) en paritaire comités:

De toepassing van een CAO dient geval per geval bekeken te worden. Wanneer er uitdrukkelijk sprake is van 'werknemers tewerkgesteld onder arbeidsovereenkomst', dan geldt dit niet voor stagiaires. Indien de CAO gaat over de arbeidsvoorwaarden (bvb. bijkomende beschermingsmiddelen), dan gelden deze wel mits de arbeid van de leerling-stagiair in gelijkaardige omstandigheden plaatsvindt als deze van gewone werknemers.

4.4. Aansprakelijkheden en verzekering

In de omzendbrief staat een beknopte toelichting in verband met het burgerlijk aansprakelijkheidsrecht. Dit betreft de vergoeding van de schade die door de leerling-stagiair is veroorzaakt tijdens de stage.

- Aansprakelijkheid van de leerling-stagiair:

Vanaf 1 september 2015 wordt de aansprakelijkheid van de leerling-stagiair gelijkgesteld met deze van een gewone werknemer (artikel 123/20 van de Codex Secundair Onderwijs). Dat wil zeggen dat de werkgever aansprakelijk is voor de fouten van zijn werknemers. Als stagegever zal hij daarom ook instaan voor de schade die de leerling-stagiair veroorzaakte door een lichte, eerder toevallig voorkomende fout.

Deze aansprakelijkheid is onweerlegbaar.

Bij opzet, zware fout en veel voorkomende lichte fout kan de stagegever op zijn beurt de schade verhalen op de leerling-stagiair door het instellen van een zogenaamde regresvordering.

Deze aansprakelijkheidsregeling kan niet contractueel worden gewijzigd.

De ouders van de leerling-stagiair kunnen evenmin aansprakelijk worden gesteld voor de fouten van hun kind en dit ongeacht zijn leeftijd.

- Aansprakelijkheid van de stagementor:

De stagementor draagt tijdens de leerlingenstage de **onderwijzeraansprakelijkheid** voor de leerling-stagiair. Deze aansprakelijkheid is weerlegbaar en vervalt indien de stagementor aantoont dat hij/zij de daad die de schade veroorzaakte, niet kon beletten. De stagementor moet meer bepaald aantonen dat hij/zij een toereikend toezicht uitoefende.

De stagegever is als aansteller van de stagementor (werknemer/aangestelde) op zijn/haar beurt burgerlijk aansprakelijk voor schade die het gevolg is van een fout van de stagementor. Deze aansprakelijkheid is onweerlegbaar.

- Aansprakelijkheid van het schoolbestuur en de stagebegeleider:

Voor fouten van de leerling-stagiair kunnen noch het schoolbestuur noch de stagebegeleider aansprakelijk gesteld worden. Want het is de stagementor immers die het toezicht uitoefent op de leerling-stagiair tijdens de stage.

Voor eventuele fouten van de stagebegeleider stelt de omzendbrief het volgende: Tijdens de stagebezoeken van de begeleider op de stageplaats kan deze soms handelingen demonstreren aan de leerling-stagiair. Op dat moment neemt hij de onderwijsopdracht mee op van de stagementor. Zo kan gedeelde aansprakelijkheid ontstaan. Zo'n demonstraties zijn echter geen verplichting. Het is alleen verplicht om actief tussen te komen indien dit noodzakelijk is om schade ten gevolge van een gevaarlijke, acute situatie te voorkomen of te beperken.

Aangezien het demonstreren van handelingen die opgenomen zijn in de werkpostfiche of stageovereenkomst van de leerling-stagiair behoort tot de rol van de stagebegeleider zijn deze handelingen verzekerd via de schoolpolis.

Dit geldt uiteraard niet voor het uitvoeren van handelingen die enkel de functie hebben om het werk van de werknemers op de stageplaats te helpen verlichten (bijv. afwerken van verpleegkundige/zorgkundige taken). De rol van stagebegeleider is niet verzoenbaar met die van werknemer van de stageplaats.

- Verzekering:

Alle partijen die bij de stage betrokken zijn, moeten sluitend verzekerd zijn.

Daarbij is het **schoolbestuur** wettelijk verplicht om een arbeidsongevallenverzekering af te sluiten voor zijn leerling-stagiairs. Daarmee worden de kosten van een lichamelijke letsel van de leerling-stagiair op de

stageplaats vergoed. Indien er lichamelijk letsel is op weg naar of van de stageplaats, dan worden de kosten gedragen door de schoolpolis –na tussenkomst van de mutualiteit van de leerling-stagiair.

Tijdelijke arbeidsongeschiktheid van de leerling-stagiair wordt niet vergoed, definitieve arbeidsongeschiktheid daarentegen wel.

De stagegever sluit een verzekering af die zijn/haar burgerlijke aansprakelijkheid en die van de leerling-stagiair dekt. Dit voor de schade die kan ontstaan omwille van defecten bij het materiaal, de gebouwen of andere omgevingsfactoren op de werkpost. Dit dekt ook de schade door de leerling-stagiair aan zichzelf, aan de stagegever of aan derden kan toebrengen.

De stagegever en de school verlenen elkaar en de leerling-stagiair op eenvoudig verzoek inzage in alle verzekeringspolissen.

In geval van schade die een leerling-stagiair veroorzaakt of in geval van een arbeidsongeval van een leerling-stagiair moet met de school onmiddellijk daarvan op de hoogte stellen.

5. Reglementering observatieactiviteit

De omschrijving van de observatieactiviteit staat in de omzendbrief als volgt: leerlingen volgen, al dan niet in groep, het bedrijfsgebeuren zonder effectief aan de bedrijfsactiviteiten deel te nemen. Voorbeelden zijn een bedrijfsbezoek of een observatie in een kleuterklas. Hierbij verrichten de leerlingen dus geen arbeid.

De observatieactiviteit wordt aldus beschouwd als een extra-murosactiviteit en bijgevolg gelden de regels van de omzendbrief **SO/2004/06**, waarin de bepalingen van zo'n activiteiten staan beschreven. Het uitgangspunt daarbij is dat alle leerlingen aan de activiteit deelnemen. Het schoolbestuur zal erover waken dat, indien het dit nodig acht, de leerlingen worden begeleid door een personeelslid van de school. Deze begeleiding is afhankelijk van de omgeving, aard van de activiteit en leeftijd van de doelgroep. De activiteit dient aangepast te worden aan het profiel van de leerlingen en heeft een onderwijzende en opvoedende meerwaarde.

Het is aangeraden tussen school en bedrijf schriftelijk een aantal afspraken te maken, ook al is dit niet verplicht. In deze **overeenkomst** kunnen volgende elementen aan bod komen: bv. het tijdstip waarop de observatieactiviteit plaatsvindt, de begeleiding vanuit school en bedrijf, de na te leven afspraken, de toepassing van eventuele veiligheidsmaatregelen, etc.

Leerlingen die deelnemen aan observatieactiviteiten, verrichten geen arbeid. Zij hebben het statuut van 'bezoeker' en volgen daarom ook de instructies op van de verantwoordelijke van het bedrijf en leven het bezoekersreglement na. De begeleidende leraar controleert dat de leerlingen deze instructies volgen.

6. Reglementering voor praktijklessen op verplaatsing

Wanneer onderwijsinstellingen gebruik maken van de lokalen, apparatuur, materialen en eventueel instructeurs van een andere opleidingsinstelling (maar geen onderwijsinstelling) of van een bedrijf om praktijklessen te geven, spreekt men van praktijklessen op verplaatsing. Deze schoolexterne setting wordt gekozen in functie van de meerwaarde die deze biedt in de vorm van een meer getrouwe weergave van de werkelijke arbeidsrealiteit.

De leerlingen verrichten arbeid maar ze gaan niet in gelijkaardige omstandigheden aan de slag als de werknemers ter plaatse. Ze werken bijvoorbeeld aan een productielijn onder toezicht van de leraar, onder een trager tempo. Er is bij deze werkwijze geen interferentie met de werknemers ter plaatse, tenzij met de instructeur. Voor de onderwijsregelgeving worden praktijklessen op verplaatsing beschouwd als een extra-murosactiviteit (omzendbrief SO/2004/06).

De grens tussen praktijklessen op verplaatsing en stages is niet steeds scherp te trekken. Belangrijk is de aftoetsing te maken aan de definitie van stage volgens het KB van 21/09/2004. Indien u twijfelt of een activiteit die u wil organiseren onder de noemer stage valt of niet, kan u deze vraag steeds voorleggen aan de begeleidingscommissie preventie en bescherming in het Vlaams onderwijs.

Onderwijsinstellingen wordt aangeraden, maar dit is niet verplicht, om ook voor dergelijke praktijklessen met de betrokken organisatie een **overeenkomst** te sluiten. Daarin staat bijvoorbeeld het moment waarop de activiteit zal plaatsvinden, de begeleiding van de leerlingen, de toepassing van eventuele veiligheidsmaatregelen, afspraken inzake aansprakelijkheid, etc.

Van belang voor de **aansprakelijkheden** is duidelijk te zijn in wie het toezicht over de leerlingen draagt. Daarin zijn vier mogelijke situaties te onderscheiden:

- Enkel een instructeur is aanwezig; er is geen personeelslid van de school aanwezig: Het toezicht op de leerlingen en op het gebruik van de apparatuur berust bij de instructeur, die de aansprakelijkheid draagt.
- Enkel een personeelslid van de school is aanwezig: het toezicht op de leerlingen en op het correcte gebruik van de apparatuur berust bij het personeelslid van de school, dat de aansprakelijkheid draagt.
- Een instructeur en een personeelslid van de school zijn aanwezig, en het personeelslid van de school geeft geen instructie (neemt deel aan de les of is louter aanwezig): in elk geval ziet het personeelslid toe op orde en discipline van de leerlingen, maar het toezicht op het correcte gebruik van de machines (en de bijhorende aansprakelijkheid) ligt bij de instructeur.
- Een instructeur en een personeelslid van de school zijn aanwezig en het personeelslid van de school geeft wel instructie: Afhankelijk van de concrete omstandigheden kan het personeelslid, eventueel samen met de instructeur, aansprakelijk zijn voor eventuele fouten.

Wat de **begeleiding** vanuit de school betreft, zijn er drie mogelijke situaties:

- De leerlingen worden begeleid door een leraar van de school, aangeduid door de school rekening houdend met de op locatie onderwezen leerstof (van belang voor het vak/rubricering waarin de leraar is aangesteld en zijn overeenkomstige bekwaamheidsbewijzen);
- De leerlingen worden begeleid door een personeelslid van de school, aangeduid door de school louter vanuit het begeleidingsaspect;
- Uitzonderlijk, de leerlingen worden niet begeleid door de school (maar worden sowieso op de locatie opgevangen). Let wel, leerlingen blijven in essentie steeds toevertrouwd aan de school. Van belang is daarom dat de school steeds een zorgvuldige afweging maakt of de begeleiding toevertrouwd kan worden aan een derde, rekening houdend met het leerlingenprofiel, de inhoud van de praktijkles en de locatie waar de praktijkles wordt gegeven. Indien dit het geval is, moeten de school en de organisatie waar de praktijkles wordt gevolgd duidelijke afspraken maken over het toezicht en de begeleiding door een derde, die dan de onderwijzersaansprakelijkheid draagt.

Indien u praktijklessen op verplaatsing organiseert, is het belangrijk om weten dat de leerlingen die een vorm van arbeid verrichten in de school gelijk gesteld worden met werknemers en dat derhalve de welzijnswetgeving van toepassing is. De school zal bijgevolg over een **risicoanalyse** moeten beschikken. Hiervoor kan de school in voorkomend geval gebruik maken van de risicoanalyse van het bedrijf waar de praktijkles plaatsvindt.

Hoewel een praktijkles op verplaatsing in een andere locatie wordt gegeven, is de school verantwoordelijk voor het geven van deze les (die in realiteit niet enkel door een leraar, maar door een derde (werknemer van een andere instelling) kan worden gegeven). Het is dan ook de **onderwijsinstelling die ervoor verantwoordelijk is dat preventiemaatregelen** worden genomen, zoals bv. de verplichting voor de leerlingen om persoonlijke beschermingsmiddelen te dragen. (bv. veiligheidsbril, veiligheidsschoenen,...).

Bij praktijklessen op verplaatsing leveren leerlingen arbeid onder gezag van de onderwijsinstelling. Dit betekent dat een aantal aspecten van de arbeidswetgeving van toepassing zijn. Voor de arbeidswetgeving zijn de leerlingen te beschouwen als **gelijkgestelde werknemers van de onderwijsinstelling**, maar gelden wel de bepalingen opgenomen binnen omzendbrief SO 74 voor wat betreft de lesspreiding.

Indien **praktijklessen georganiseerd worden in een andere school**, dan wordt de locatie van die andere school als een vestigingsplaats van de eigen school beschouwd en is een melding van ingebruikname van een nieuwe vestigingsplaats noodzakelijk (Codex Secundair Onderwijs en omzendbrief SO42). In het geval de leraar van de ontvangende secundaire school de lessen geeft, dan valt de praktijkles onder "lesbijwoning in een andere school" (Codex Secundair Onderwijs en omzendbrief SO64).

7. Voorbeeld verplicht document: 'stageovereenkomst'

Bij elke stage moet er een overeenkomst worden opgesteld die moet worden ondertekend door drie partijen. Daarom moet ze ook in drie exemplaren worden opgesteld, voor iedere partij één.

Bij dit model hebben we geprobeerd om de ter beschikking gestelde informatie volledig, juist, nauwkeurig en bijgewerkt aan te leveren. Ondanks die inspanningen kunnen zich onjuistheden voortdoen. Het model van een leerlingen-stage-overeenkomst moet te allen tijde door het schoolbestuur worden aangepast aan individuele gevallen of situaties.

MODELOVEREENKOMST

LEERLINGENSTAGE

IN HET VOLTIJDS SECUNDAIR ONDERWIJS
& BUSO OV4

NAAR OMZENDBRIEF SO/2015/01 (VERSIE 13/10/2016)

OVEREENKOMST LEERLINGENSTAGE

Bij het opstellen van deze overeenkomst werd rekening gehouden met verschillende wetten en regels. De belangrijkste hiervan zijn:

- De arbeidswet van 16 maart 1971
- De arbeidsongevallenwet van 10 april 1971
- De welzijnswet van 4 augustus 1996: over veiligheid en gezondheid op het werk, het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (ARAB) en de Codex waaronder deze Koninklijke Besluiten (KB):
 - o KB 21 september 2004: over de bescherming van stagiairs
 - o KB 3 mei 1999: bescherming van de jongeren op het werk
 - o KB 27 maart 1998: welzijn van de werknemer bij de uitvoering van het werk.

TOEPASSINGSGBIED

ARTIKEL 1: AARD VAN DE OVEREENKOMST:

Deze stageovereenkomst bepaalt de afspraken in verband met de stage. Deze stage is een vorm van opleiding waarbij de leerling voor een bepaalde periode bij een werkgever werkt om beroepservaring op te doen. Hij/zij doet dit onder dezelfde omstandigheden als de vaste werknemers bij die werkgever.

De stage is altijd onbezoldigd.

(cf. artikel 2 van KB 21 september 2004 over de bescherming van stagiairs en artikel 3 17°/2 van de Codex Secundair Onderwijs)

ARTIKEL 2: DE DRIE PARTIJEN VAN DE OVEREENKOMST:

Deze overeenkomst wordt afgesloten tussen drie partijen: de stagegever, de leerling-stagiair en de school.

- **De stagegever:** is de werkgever onder wie de leerling-stagiair een vorm van arbeid verricht:

Mevrouw/ de heer:

Naam organisatie, bedrijf:

Ondernemingsnummer (KBO):

Aard van de rechtspersoon:

E-mailadres:

Telefoonnummer:

- **De leerling-stagiair:**

Mevrouw, de heer:

E-mailadres:

Telefoonnummer:

- **De school:**

Mevrouw, de heer:

Naam school:

E-mailadres:

Telefoonnummer:

ARTIKEL 3: TIJDSTIP EN DUUR VAN DE STAGE

De stage begint op(eerste stagedag)
 en eindigt op(laatste stagedag)

stagerooster+uurrooster

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
Beginuur							
Einduur							
Totaal uren							
Aantal pauzes							
Duur van de pauze							

BEGELEIDING VAN DE STAGE:

ARTIKEL 4: DE STAGEBEGELEIDER

De stagebegeleider is de leraar van de school die de opdracht heeft om de leerling-stagiair te begeleiden.

De **stagebegeleider** is: (naam en functie).....

ARTIKEL 5: DE STAGEMENTOR

De stagementor is de persoon die de leerling-stagiair begeleidt en coacht op de werkplek tijdens de stage.

De **stagementor** is: (naam en functie).....

VERPLICHTE DOCUMENTEN BIJ DE STAGE:

ARTIKEL 6: BESCHRIJVING VAN DE ACTIVITEITEN EN DE HIERDOOR TE VERWERVEN COMPETENTIES OF LEERDOELEN

Dit is een beschrijving van de **activiteiten** die de leerling-stagiair zal uitvoeren tijdens de stage.

De leerling-stagiair zal tijdens de stage onder andere de volgende voornaamste activiteiten uitvoeren:

.....

De leerling-stagiair zal door de uitvoering van bovenstaande taken, de volgende competenties of leerdoelen worden bijgebracht:

.....

Deze lijst van activiteiten kan ook op een apart en eventueel uitgebreider document worden beschreven en blijft integraal deel uitmaken van de stageovereenkomst.

ARTIKEL 7: WERKPOSTFICHE

De **stagegever** bezorgt aan de school én aan de leerling-stagiair een werkpostfiche. Dit document geeft informatie over:

- de specifieke kenmerken van de werkpost(en) die tijdens de stage zullen worden uitgevoerd;
- een beschrijving van de arbeidsmiddelen die daarbij gebruikt worden;
- welke risico's daaraan verbonden zijn;
- welke preventiemaatregelen er moeten worden genomen (werkkledij en persoonlijke beschermingsmiddelen);
- een beschrijving van de verplichtingen van de stagiair op zijn werkpost.

ARTIKEL 8: RISICOANALYSE

De **stagegever** bezorgt aan de school én aan de leerling-stagiair een risicoanalyse van die werkposten waar de leerling-stagiair zal werken.

ARTIKEL 9: GEZONDHEIDSBEOORDELING

De resultaten van de risicoanalyse bepalen dat er **een/geen** (schrappen wat niet past) gezondheidsbeoordeling plaatsvindt.

Indien een gezondheidsbeoordeling nodig is, zorgt de stagegever ervoor dat dit effectief plaatsvindt. Dit kan bij de externe preventiedienst van de onderwijsinstelling gebeuren waarbij de kosten volledig door het Fonds voor Beroepsziekten worden gedragen.

VOORWAARDEN BIJ DE STAGE

ARTIKEL 10: AFWEZIGHEID EN TE LAAT KOMEN

Als de stagiair afwezig is tijdens de stage, gelden de afspraken van de school. De stagiair verwittigt zowel de school als de stagegever en bezorgt de wettiging van de afwezigheid aan de school. De stagiair wordt geacht op het afgesproken uur aanwezig te zijn. In geval van te laat komen verwittigt hij zowel de school als de stagegever.

ARTIKEL 11: AANSPRAKELIJKHEID

De artikelen die voor de aansprakelijkheid van toepassing zijn: 1382 tot en met 1386 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 123/20 van de Codex S.O.

Ingevolge artikel 123/20 van de Codex SO wordt de aansprakelijkheid van de leerling-stagiair decretaal beperkt en gelijkgesteld aan deze van een gewone werknemer :

In geval de stagiair bij de stage de werkgever of derden schade berokkent, is hij enkel aansprakelijk voor zijn bedrog en zijn zware schuld. Voor lichte schuld is de stagiair enkel aansprakelijk als die bij hem eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt.

De stagegever is burgerlijk aansprakelijk voor de schade die de stagiair tijdens zijn stage veroorzaakt.

Het vermoeden van aansprakelijkheid van de stagegever voor zijn aangestelde is onweerlegbaar.

De stagegever zal instaan voor de schade die de leerling-stagiair veroorzaakt door zijn lichte, eerder toevallig voorkomende fout. Bij opzet, zware fout en veel voorkomende lichte fout kan de stagegever echter op zijn beurt de schade verhalen op de leerling-stagiair door het instellen van een zogenaamde regresvordering.

Deze aansprakelijkheidsregeling kan niet contractueel gewijzigd worden.

ARTIKEL 12: VERZEKERING

De onderwijsinstelling sluit deze verzekeringen af:

- Arbeidsongevallenverzekering
- Verzekering lichamelijke ongevallen (voor wegongevallen van en naar de stageplaats)

De onderwijsinstelling kan mits betaling van een bijpremie een verzekering afsluiten voor schade die accidenteel veroorzaakt wordt door de leerlingen-stagiairs aan goederen die hen zijn toevertrouwd in het kader van de stage door de personen bij wie zij hun stage uitoefenen.

De stagegever sluit deze verzekering af:

- Een verzekering die zijn/haar burgerlijke aansprakelijkheid en die van de leerling-stagiair dekt. Dit voor de schade die kan ontstaan omwille van defecten bij het materiaal, de gebouwen of andere omgevingsfactoren op de werkpost. Dit dekt ook de schade door de leerling-stagiair aan zichzelf, aan de stagegever of aan derden kan toebrengen.

De stagegever en de school verlenen elkaar en de leerling-stagiair op eenvoudig verzoek inzage in alle verzekeringspolissen.

In geval van schade die een leerling-stagiair veroorzaakt of in geval van een arbeidsongeval van een leerling-stagiair moet men de school onmiddellijk daarvan op de hoogte stellen. Bij een ernstig arbeidsongeval dient een omstandig verslag te worden opgemaakt door de stagegever.

ARTIKEL 13: FINANCIËLE ASPECTEN

In het kader van de stage is arbeid enkel een middel in een leerproces in de zin van het Koninklijk Besluit van 21 september 2004 betreffende de bescherming van stagiairs.

Er kan dan ook in geen enkel geval een arbeidsrelatie ontstaan of loon uitgekeerd worden.

VEILIGHEID EN GEZONDHEID

ARTIKEL 13: WERKPLEK INTRODUCTIE EN VEILIGHEID

Voor de aanvang van de stage wordt een introductiesessie gehouden waarbij onder andere veiligheidsaspecten aan bod komen. Er worden afspraken gemaakt waaraan alle partijen zich moeten houden. De leerling-stagiair is verplicht hierop aanwezig te zijn.

ARTIKEL 14: PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN

De leerling-stagiair is verplicht de voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen te dragen.

ARTIKEL 15: VERBODEN AGENTIA, PROCEDÉS EN WERKZAAMHEDEN VOOR DE LEERLINGEN

In de bijlage van deze leerlingenstageovereenkomst bevindt zich de, niet limitatieve lijst van agentia, procedés, werkzaamheden en plaatsen die verboden zijn om de leerling-stagiair te laten werken. Deze opsomming komt uit het KB van 3 mei 1999 en heeft als doel de bescherming van de jongere op het werk.

Van dit verbod kan enkel afgeweken worden indien de activiteiten of de plaatsen onontbeerlijk zijn voor de beroepsopleiding en aan alle voorwaarden voldaan zijn zoals in het KB beschreven staat.

AFSLUITENDE BEPALINGEN EN HANDTEKENINGEN

ARTIKEL 16:

Alle betrokken partijen ondertekenen deze overeenkomst. Indien de stagiair de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt, zijn het de ouders of diegene die het ouderlijk gezag uitoefent, die deze overeenkomst ondertekent in naam van de stagiair.

ARTIKEL 17:

Deze overeenkomst ligt in de school steeds ter inzage van de verificateur van onderwijs en de inspectiediensten, zowel van onderwijs als van de federale overheidsdienst werkgelegenheid, arbeid en sociaal overleg.

ARTIKEL 18: BIJLAGEN

Aan deze leerlingenstageovereenkomst worden de volgende bijlagen, die integraal deel uitmaken van deze overeenkomst, gehecht:

- 1) **Een individuele leerlingenfiche:** daarop staan de identificatiegegevens van de leerling-stagiair, de stagebegeleider en de stagementor. (zie bijlage1)
- 2) eventueel: een uitgebreidere versie van het stage- en uurrooster (zie artikel 3)
- 3) eventueel: een uitgebreidere versie van de stage-activiteiten (zie artikel 6)
- 4) **De werkpostfiche:** door de stagegever (zie artikel 7)
- 5) **De risicoanalyse:** door de stagegever (zie artikel 8)
- 6) Indien nodig volgens de gemaakte risicoanalyse: gezondheidsbeoordeling (zie artikel 9)
- 7) De **niet limitatieve lijst van agentia, procedés en werkzaamheden en plaatsen** (zie artikel 15) (bijlage2)

Elk van de partijen moet, voor het ondertekenen van deze overeenkomst, in het bezit zijn van deze overeenkomst en alle voor haar relevante bijlagen.

Opgemaakt in drie exemplaren, waarvan minstens één voor elke partij.

Voor de school:

Naam + handtekening:

Voor de stagegever:

Naam + handtekening:

Voor de leerling-stagiair of wettelijke vertegenwoordiger van de minderjarige leerling-stagiair:

Naam leerling:	
Handtekening leerling:	Handtekening wettelijke vertegenwoordiger(s):

BIJLAGE 1: INDIVIDUELE GEGEVENS VAN DE LEERLING-STAGIAIR

GEGEVENS VAN DE LEERLING-STAGIAIR

Naam:

Adres:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Geboortedatum:

Studierichting/opleiding:

Ondersteuningsnoden:

Extra informatie:

.....

GEGEVENS VAN DE SCHOOL:

Naam:

Adres:

.....

Telefoonnummer:

GEGEVENS VAN DE STAGEBEGELEIDER: (LERAAR VAN DE SCHOOL)

Naam:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

GEGEVENS VAN DE STAGEMENTOR: (BEGELEIDER VAN DE STAGEGEVER)

Naam:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

BIJLAGE 2:**LIJST VAN AGENTIA, PROCÉDES, WERKZAAMHEDEN EN PLAATSEN**

Geconsulteerd en overgenomen van de website:

<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13720#214985> op 14/11/2016

Niet limitatieve lijst van agentia, procédés en werkzaamheden en plaatsen bedoeld in artikel 3, § 2 en in artikel 8

A. Agentia**1. Fysische agentia**

- a) Ioniserende straling;
- b) Werk in een omgeving met overdruk, zoals bijvoorbeeld in hagedrukruimten of bij diepzeeduiken.

2. Biologische agentia

Biologische agentia van de groepen 3 en 4 in de zin van artikel 4 van het koninklijk besluit van 4 augustus 1996 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's bij blootstelling aan biologische agentia op het werk.

3. Chemische agentia

a) [stoffen en mengsels die voldoen aan de criteria voor indeling in een of meerdere van de volgende gevarenklassen en gevarencategorieën met een of meerdere van de volgende gevarenaanduidingen, zoals bedoeld in verordening (EG) nr. 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels, tot wijziging en intrekking van de richtlijnen 67/548/EEG en 1999/45/EG, en tot wijziging van verordening (EG) nr. 1907/2006 :

- acute toxiciteit, categorie 1, 2 of 3 (H300, H310, H330, H301, H311, H331);
- huidcorrosie, categorie 1A, 1B of 1C (H314);
- ontvlambare gassen, categorie 1 of 2 (H220, H221);
- ontvlambare aerosolen, categorie 1 (H222);
- ontvlambare vloeistoffen, categorie 1 of 2 (H224, H225);
- ontplofbare stoffen, categorieën .Instabiele ontplofbare stoffen of ontplofbare stoffen van de subklassen 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 (H200, H201, H202, H203, H204, H205);
- zelfontledende stoffen en mengsels, type A, B, C of D (H240, H241, H242);
- organische peroxiden, type A of B (H240, H241);
- specifieke doelorgaan toxiciteit na eenmalige blootstelling, categorie 1 of 2 (H370, H371);
- specifieke doelorgaan toxiciteit na herhaalde blootstelling, categorie 1 of 2 (H372, H373);
- inhalatieallergeen, categorie 1, subcategorie 1A of 1B (H334);
- huidallergeen, categorie 1, subcategorie 1A of 1B (H317);
- kankerverwekkendheid, categorie 1A, 1B of 2 (H350, H350i, H351);
- mutageniteit in geslachtscellen, categorie 1A, 1B of 2 (H340, H341);
- voortplantingstoxiciteit, categorie 1A of 1B of 2 (H360, H360F, H360FD, H360Fd, H360D, H360Df, H361);
- ernstig oogletsel (H318).]

b) [...]

c) [...]

d) [stoffen en mengsels bedoeld in het koninklijk besluit van 2 december 1993 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan kankerverwekkende en mutagene agentia op het werk;]

e) - gesmolten lood en loodlegeringen, met uitzondering van soldeersel;

- stof van lood en van loodverbindingen aangewend in fabrieken en reparatiewerkplaatsen voor loodaccumulatoren;
- loodhoudende verfstoffen aangebracht met het pistool of door middel van elektrostatische procédés;
- kwik of kwikverbindingen;
- koolstofdissulfide;
- arseenverbindingen;
- fluor en zijn verbindingen;
- benzeen;
- tetrachloorkoolstof, 1,1,2,2-tetrachloorethaan en pentachloorethaan.

B. Procédés en werkzaamheden

1. Vervaardiging, gebruik, distributie met het oog op het gebruik, opslag en vervoer van springstoffen of van projectielen, ontstekingsmiddelen of diverse voorwerpen die springstoffen bevatten.

2. Arbeid in persluchtcaissons en onder overdruk.

3. Werk waarbij gebruik gemaakt wordt van apparaten voor de vervaardiging, de opslag of het vullen van reservoirs met ontvlambare vloeistoffen en met samengeperste gassen, vloeibare of opgeloste gassen;

werkzaamheden die een ernstige brand of zware ontploffingen kunnen veroorzaken.

4. Grond- en stutwerk bij uitgravingen van meer dan 2 m diep waarvan de breedte op halve diepte kleiner is dan de diepte; werk dat instortingen kan veroorzaken.
5. Besturen van graafwerktuigen en -machines.
6. Besturen van machines voor het heien van palen.
7. Besturen van hefwerktuigen en het geleiden van de bestuurders ervan met signalen.
8. Slopen van gebouwen.
9. Oprichten en afbreken van stellingen.
10. Las- of snijwerk met de elektrische boog of met de brander in tanks.
11. Gebruik van schiethamers.
12. Onderhoud, reiniging en herstel van hoogspanningsinstallaties in transformatorhuisjes; arbeid met gevaren op het gebied van hoogspanningselektriciteit.
13. Laden en lossen van schepen.
14. Snoeien en vellen van hoogstammige bomen en behandelen van rondhout.
15. Bedienen, in metaalbedrijven, van fabricage- en transportinrichtingen die grote risico's kunnen vormen voor de veiligheid van het personeel, zoals hoogovens, smeltovens, convertoren en gietijzermengers, smeltpannen, warmwalsen; bedienen van coalcars, coke-cars en uithaalmachines in cokesfabrieken.
16. Arbeid met gevaarlijke machines, behalve wanneer de machine vast is voorzien van afdoende beschermingsinrichtingen die onafhankelijk werken van de bediener.
Als gevaarlijke machines worden beschouwd :
 - de volgende houtbewerkingsmachines : cirkelzagen, lintzagen, vlakbanken, vandiktebanken, frezen, pennenbanken, kettingfrezen, gecombineerde machines;
 - de volgende leerlooierijmachines : walsmachines, pers- en schaafmachines, machines voor het gladschuren, karrewalsen, stolmachines en vacuümdroogmachines;
 - de volgende metaalpersen : schroefpersen met wrijvingskoppeling, excenterpersen met mechanische, pneumatische of hydraulische koppeling, hydraulische persen;
 - de persen voor het vormen van plastische stoffen;
 - de mechanisch bewogen metaalscharen en snijmachines;
 - de valhamers.
17. [Procédés en werkzaamheden bedoeld in bijlage II van het koninklijk besluit van 2 december 1993 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan kankerverwekkende en mutagene agentia op het werk.]
18. Werkzaamheden met wilde of giftige dieren.
19. Schilderwerk waarbij gebruik wordt gemaakt van loodwit, loodsulfaat of enig product dat die pigmenten bevat, indien het loodgehalte groter is dan 2 gewichtsprocent berekend in metallische toestand.
20. Werk aan of met kuipen, bassins, reservoirs, korfflessen of buikflessen die chemische agentia bevatten, bedoeld in punt A.3.
21. Arbeid met een door machines bepaald werktempo en met prestatiebeloning.

C. Plaatsen

1. Plaatsen waar werkzaamheden worden verricht die ernstige branden of ontploffingen kunnen veroorzaken, zoals :
 - de vervaardiging van vloeibare zuurstof en waterstof;
 - de vervaardiging van collodion, celluloid, ontvlambare gassen en vloeistoffen;
 - de destillatie en raffinage van koolwaterstoffen voortkomende uit petroleum en steenkool;
 - het vullen van verplaatsbare recipiënten met samengeperste gassen, vloeibare of opgeloste gassen andere dan lucht, onder een druk van meer dan 1 kg/cm².
2. - de lokalen bestemd voor de autopsiediensten;
 - de plaatsen in de vilbeluiken waar kadavers en krengen behandeld en bewerkt worden;
 - de lokalen waar dieren worden geslacht;
 - de lokalen waar werkzaamheden worden verricht die een risico inhouden van contact met cyaanwaterstofzuur of met elke stof die dit zuur kan vrijmaken;
 - de lokalen of bouwplaatsen waar door werkzaamheden of werken asbestvezels kunnen worden vrijgemaakt.

K.B. 20-7-2015